

V2000-122 13.10.2000

Konkurranseloven § 3-9 - dispensasjon fra § 3-1 første ledd - SovGodt Madrass-Kjeden - samarbeid om markedsføring

Sammendrag:

SovGodt Madrass-Kjeden har fått dispensasjon fra konkurranseloven for å kunne utgi felles kundeavis med veiledende priser for sine medlemmer.

Konkurransetilsynet viser til Deres brev av 2. august 2000 hvor De søker om dispensasjon fra konkurranseloven § 3-1 slik at kjeden kan utgi felles kundeavis for sine medlemmer.

SovGodt Madrass-Kjeden

SovGodt Madrass-Kjeden består av 10 mindre butikker som selger soveromsmøbler og -utstyr. Kjeden som sådan har ingen ansatte og det er heller ingen sentral enhet i kjeden. Hvilke priser som oppgis i den felles kundeavisen, blir butikkene enige om i fellesskap. Kjeden ble dannet for at medlemmene sammen skulle kunne kjøpe markedsføringstjenester til en lavere pris. Alle de ti butikkene i kjeden er relativt små.

Forholdet til konkurranseloven

Konkurranseloven § 3-1 første ledd setter forbud mot at to eller flere ervervsdrivende "for salg av varer eller tjenester ved avtale, samordnet praksis eller på annen måte som er egnet til å påvirke konkurransen" fastsetter eller søker å påvirke "priser, avanser eller rabatter bortsett fra vanlig kontantrabatt". Videre setter § 3-1 annet ledd forbud mot at en eller flere leverandører fastsetter eller søker å påvirke "priser, rabatter eller avanser for avtakernes salg av varer eller tjenester". Konkurranseloven § 3-1 fjerde ledd gjør det klart at forbudet i annet ledd ikke er til hinder for at "en enkelt leverandør oppgir veiledende priser for avtakernes salg av varer eller tjenester".

I søknaden fremkommer det at den enkelte butikk selv fastsetter sine utsalgspriser, men at man overfor kundene nødvendigvis må operere med en felles utsalgspris i kundeavisene. Det er imidlertid presisert på alle sidene i kundeavisen at "pris og utvalg kan variere i de forskjellige butikker". Selv om samarbeidet er av relativt løs karakter og prisangivelsene i den felles kundeavis ikke er bindende for den enkelte butikk, vil det allikevel være i strid med forbudet i § 3-1 første ledd. Prisen man opererer med i kundeavisen vil kunne virke normerende for prisfastsettelsen til butikkene i kjeden og kan således være egnet til å påvirke konkurransen i strid med formålet om størst mulig samfunnsøkonomisk effektivitet. Det fremkommer for øvrig av § 3-1 tredje ledd at både retningslinjer og veiledende avtaler omfattes av forbudet. Unntaket for leverandører i § 3-1 fjerde ledd kommer ikke til anvendelse. Etter dette trenger SovGodt Madrass-Kjeden dispensasjon fra forbudet i loven for å kunne fortsette sitt samarbeid.

Dispensasjon fra konkurranseloven § 3-9

Konkurransetilsynet kan med hjemmel i § 3-9 første ledd gi dispensasjon fra forbudene i §§ 3-1 til 3-4

dersom:

- a) konkurransereguleringen innebærer at konkurransen i vedkommende marked forsterkes,
- b) det må forventes effektivitetsgevinster som mer enn oppveier tapet ved

konkurransereguleringen,

- c) konkurransereguleringen har liten konkurransemessig betydning, eller
- d) det foreligger særlige hensyn.

For å avgjøre om et eller flere av vilkårene over er oppfylt må Konkurransetilsynet vurdere hvilke markeder som berøres av den forbudte konkurransereguleringen. Nedenfor vurderes derfor avgrensningen av det relevante produktmarkedet og det relevante geografiske markedet.

Det relevante produktmarked

Det relevante produktmarked inkluderer de varer og/ eller tjenester kjøperen anser som substituerbare med hensyn til dekning av bestemte behov. Med substituerbarhet menes hvilke produktvarianter etterspørerne kan velge mellom for å tilfredsstille det samme, underliggende behov. Substituerbarheten kan måles ved krysspriselasiteter som angir i hvilken grad en konsument, for sin behovstilfredsstillelse, vil gå over til å etterspørre andre produkter dersom prisen på et produkt øker. Dette vil særlig avhenge av produktets egenskaper, bruksområde og pris.

SovGodt Madrass-Kjeden selger produkter innen soveromsmøbler og -utstyr. Man kunne avgrenset markedet ved å separert disse to ulike produktgruppene, det er imidlertid ikke uvanlig at disse produktene selger samlet. Dette tilsier at det kan være hensiktsmessig å vurdere de konkurransemessige virkningene for prissamarbeidet innen soveromsmøbler og -utstyr samlet, uten å foreta en nærmere avgrensning av det relevante produktmarkedet.

Det relevante geografiske marked

Det relevante geografiske marked vil være avhengig av hvor langt forbrukeren er villig til å reise for å kjøpe soveromsmøbler og -utstyr, og hvor mange produkter forbrukeren ønsker å vurdere før de tar avgjørelsen. Normalt er transportkostnadene den faktoren som har størst betydning for avgrensningen av det relevante marked. Høye transportkostnader tilsier et begrenset relevant geografisk marked, mens lave transportkostnader tilsier at det relevante geografiske markedet er større. Dette skulle tilsi at Norge kunne deles inn i en rekke lokale markeder, med en eller flere forretninger i det enkelte lokale marked. I visse tilfeller vurderes markedet likevel til å være nasjonalt, selv for detaljhandel. Dette kan være tilfelle dersom konkurransen foregår mellom flere landsdekkende kjeder som fastsetter felles priser sentralt.

Markedet for soveromsmøbler og -utstyr kan deles inn i en rekke lokale markeder. I enkelte lokale områder kan en butikk i SovGodt Madrass-Kjeden ha høy markedsandel, mens i andre lokale områder kan markedsandelen være ubetydelig. De fleste butikkene i SovGodt Madrass-Kjeden møter imidlertid konkurranse fra landsdekkende kjeder slik som Norsk Sengetøylager, Hansen & Dysvik, Bohus etc. På tross av at forbrukere kjøper soveromsmøbler og -utstyr i sitt lokale miljø, avgrenser vi derfor det relevante geografiske markedet til Norge.

Konkurransetilsynets vurdering og vedtak

Markedet for soveromsmøbler og -utstyr er preget av mange store og landsdekkende kjeder.

Medlemmene i SovGodt Madrass-Kjeden er relativt små aktører som hver for seg ikke har mulighet til å annonsere i riksdekkende media. Felles markedsføring kan derfor være nødvendig for at de skal kunne markere seg i konkurransen med de store aktørene.

SovGodt Madrass-Kjedens medlemmer har en relativt liten andel av den totale omsetningen av soveromsmøbler og -utstyr. Det søkes dessuten kun om felles prissetting i forbindelse med utgivelse av felles kundeavis. Prissamarbeidet vil derfor ha begrenset omfang.

På denne bakgrunn anser vi dette samarbeidet for å ha liten konkurransemessig betydning.

Konkurransetilsynet har derfor fattet følgende vedtak med hjemmel i konkurranseloven § 3-9 bokstav c:

SovGodt Madrass-Kjeden gis dispensasjon fra konkurranseloven § 3-1 første ledd til å utgi felles kundeavis med veiledende priser for sine medlemmer.

Vedtaket trer i kraft straks og gjelder frem til 9. oktober 2005.

For ordens skyld gjøres det oppmerksom på at vedtaket kan påklages innen tre uker. En eventuell klage stiles Arbeids- og administrasjonsdepartementet, men sendes Konkurransetilsynet. For øvrig vises til vedlagte skjema "Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak".

Konkurransetilsynet gjør oppmerksom på at dispensasjonen kan trekkes tilbake dersom forutsetningene for dispensasjonen ikke lenger er til stede, jf. konkurranseloven § 3-9 tredje ledd. Dersom det er behov for dispensasjon utover det tidsrom som dispensasjonen er innvilget for, bes De søke om forlengelse i god tid før dispensasjonen utløper.

[til toppen](#)